

BỒI DƯỠNG KĨ NĂNG MỀM CHO GIÁO VIÊN MẦM NON VÀ PHỔ THÔNG ĐÁP ỨNG YÊU CẦU ĐỔI MỚI CĂN BẢN, TOÀN DIỆN GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

NGUYỄN QUỐC ANH - Email: quocanhka@gmail.com

CAO NGỌC CHÂU - Email: caongocchau.gddt.hatinh@gmail.com

PHAN DUY NGHĨA - Email: nghiahiep102@gmail.com

Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh Hà Tĩnh

Tóm tắt: Giáo dục kĩ năng mềm cho học sinh hiện nay là nhu cầu cần thiết để đổi mới giáo dục và phát triển xã hội. Để làm được điều này, trước hết cần phải đào tạo, bồi dưỡng cho đội ngũ giáo viên các trường học từ mầm non đến phổ thông và giáo dục nghề nghiệp những kĩ năng mềm cơ bản để từ đó họ có thể đáp ứng được yêu cầu về giáo dục kĩ năng sống cho học sinh. Bài viết tập trung vào nội dung bồi dưỡng kĩ năng mềm cho giáo viên mầm non và phổ thông nhằm đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục và xu thế hội nhập hiện nay.

Từ khóa: Bồi dưỡng; kĩ năng mềm; giáo viên; mầm non; phổ thông.

(Nhận bài ngày 18/01/2017; Nhận kết quả phản biện và chỉnh sửa ngày 24/02/2017; Duyệt đăng ngày 25/03/2017).

1. Đặt vấn đề

Trước sự phát triển nhanh chóng của khoa học công nghệ và hội nhập quốc tế, chúng ta nhận thấy người lao động ở thế kỉ XXI không phải chỉ học để biết, để làm mà quan trọng hơn phải “cùng chung sống và tự khẳng định mình” trong xã hội đầy biến động. Năng lực của người lao động thế kỉ XXI không chỉ nằm ở kiến thức, thực hành tốt mà chủ yếu phải là nhân cách con người, sự tự khẳng định mình trong sự đóng góp chung cho xã hội. Trong đó, kĩ năng mềm là yếu tố không thể thiếu.

2. Khái quát về kĩ năng mềm

2.1. Khái niệm kĩ năng mềm

Kĩ năng mềm (soft skills) là thuật ngữ dùng để chỉ các kĩ năng quan trọng trong cuộc sống con người như: Kĩ năng sống, giao tiếp, lãnh đạo, làm việc theo nhóm, kĩ năng quản lí thời gian, thư giãn, vượt qua khủng hoảng, sáng tạo và đổi mới...

2.2. Vai trò của kĩ năng mềm

Kĩ năng mềm ngày càng được chứng minh có ảnh hưởng lớn đến sự thành bại trong sự nghiệp và cuộc sống của một cá nhân, tuy nhiên, tầm quan trọng của nó ít được học sinh (HS), sinh viên và phụ huynh nhắc đến. Thực tế cho thấy, người thành đạt chỉ có 15% là do những kiến thức chuyên môn, 85% còn lại được quyết định bởi những kĩ năng mềm họ được trang bị (theo Wikipedia). Những người sử dụng lao động coi trọng các kĩ năng “mềm”, bởi vì các nghiên cứu cho thấy chúng là một nhân tố đánh giá rất hiệu quả bên cạnh những kĩ năng công việc truyền thống hay còn gọi là kĩ năng “cứng”.

2.3. Các loại kĩ năng mềm cơ bản cần có của giáo viên

2.3.1. Kĩ năng giao tiếp

Kĩ năng giao tiếp trình bày suy nghĩ của mình một cách rõ nét và tự tin dưới các hình thức viết và trình bày bằng miệng đặc biệt là trình bày trước đám đông. Giao tiếp là phương tiện cho phép bạn xây dựng cầu nối với đồng nghiệp, thuyết phục người khác chấp nhận ý kiến của bạn và bày tỏ được nhu cầu của bạn.

2.3.2. Kĩ năng tư duy phân biện và giải quyết vấn đề

Kĩ năng này phát triển tư duy phân tích, sáng tạo, tự phân biện và khả năng áp dụng kiến thức để giải quyết các vấn đề trong công việc, khả năng xác định và phân tích tình huống phức tạp cũng như đánh giá giải pháp.

2.3.3. Kĩ năng làm việc nhóm

Kĩ năng làm việc nhóm bao gồm khả năng làm việc và hợp tác với những người có nền tảng văn hóa và xã hội khác nhau để đạt được mục đích chung.

2.3.4. Kĩ năng học tập suốt đời và quản lí thông tin

Kĩ năng nghiên cứu các thông tin liên quan từ nhiều nguồn khác nhau và có thể quản lí chúng một cách hiệu quả, tiếp thu những ý tưởng mới và có khả năng phát triển tư duy điều tra. Từ việc tiếp nhận thông tin và khả năng học tập suốt đời để phát triển để trở thành một người chuyên nghiệp.

2.3.5. Kĩ năng tư vấn học đường

Tư vấn học đường là một thành tố quan trọng trong môi trường giáo dục của quốc tế hiện nay, nó mang lại sự quan tâm chăm sóc toàn diện dành cho HS. Tuy nhiên, khả năng thực hiện nhiệm vụ tâm lí học đường hiện nay đối với giáo viên (GV) hạn chế. Bởi nó yêu cầu GV vừa có

kiến thức xã hội sâu rộng vừa có tâm lý để tạo chỗ dựa tinh thần mỗi khi HS gặp những vấn đề khó khăn cần chia sẻ và giúp đỡ.

2.3.6. Kỹ năng ra quyết định và xử lý vấn đề

Ra quyết định là việc làm quan trọng nhưng không phải lúc nào cũng dễ thực hiện. Việc ra quyết định đòi hỏi phải suy nghĩ linh hoạt, kịp thời và sáng tạo. Điều này lại càng khó hơn cho GV khi làm việc trong môi trường giáo dục, quyết định đưa ra nhiều khi ảnh hưởng đến sự phát triển nhân cách của HS.

3. Đề xuất chương trình khung để bồi dưỡng kỹ năng mềm

3.1. Căn cứ đề xuất

Khái niệm “kỹ năng mềm” được đề cập bắt đầu từ những năm cuối thế kỉ XX, phát triển rầm rộ vào những năm đầu thế kỉ XXI này. Kỹ năng mềm bắt đầu được đề cập đến không phải từ các cơ quan giáo dục mà từ các cơ quan chăm sóc nguồn nhân lực của Cộng đồng chung Châu Âu (EU) của Canada, rồi lần lượt các nước: Mĩ, Anh, Pháp, Nhật Bản, Hàn Quốc, Singapore... để cập và trở thành trào lưu thế giới.

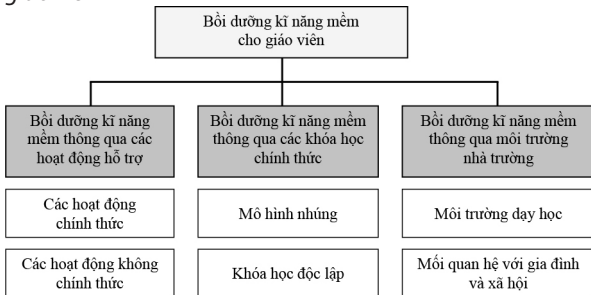
Giáo dục kỹ năng mềm cho HS hiện nay là nhu cầu cần thiết để đổi mới giáo dục và phát triển xã hội. Để làm được điều này, trước hết cần phải đào tạo, bồi dưỡng cho đội ngũ GV các trường học từ mầm non đến phổ thông và giáo dục nghề nghiệp những kỹ năng mềm cơ bản để từ đó họ có thể đáp ứng được yêu cầu về giáo dục kỹ năng sống cho HS.

3.2. Nguyên tắc đề xuất

Qua điều tra thực trạng về kỹ năng mềm của GV các trường mầm non và phổ thông ở Hà Tĩnh, chúng tôi nhận thấy GV ở các trường học hiện nay đang còn hạn chế về một số kỹ năng mềm cơ bản.

3.3. Xây dựng Chương trình khung để bồi dưỡng kỹ năng mềm cho giáo viên

3.3.1. Mô hình bồi dưỡng kỹ năng mềm cơ bản cho giáo viên

Mô hình 1: Mô hình cho việc bồi dưỡng kỹ năng mềm cơ bản cho giáo viên

3.3.2. Chương trình khung

Chương trình khung bồi dưỡng kỹ năng mềm dành cho GV đang giảng dạy tại các trường mầm non và phổ thông đề xuất: 60 tiết, gồm 3 Module

TT	Module	Nội dung	Số tiết
1	Module 1	Bồi dưỡng kỹ năng mềm thông qua các hoạt động hỗ trợ.	15
2	Module 2	Bồi dưỡng kỹ năng mềm thông qua các khóa học chính thức.	30
3	Module 3	Bồi dưỡng kỹ năng mềm thông qua môi trường nhà trường.	15
3 Module		Hoàn thiện các kỹ năng mềm cơ bản	60

Mục tiêu, yêu cầu:

- Bồi dưỡng kỹ năng mềm thông qua các hoạt động hỗ trợ

Thông qua hoạt động này nhằm phát triển kỹ năng giao tiếp, kỹ năng làm việc nhóm và kỹ năng học tập suốt đời và quản lý thông tin của GV. Nhà trường xây dựng kế hoạch hỗ trợ chính thức và không chính thức.

- Bồi dưỡng kỹ năng mềm thông qua các khóa học chính thức

Khóa học kỹ năng mềm nhằm cung cấp cho GV nắm được khái niệm kỹ năng mềm, vai trò của kỹ năng mềm trong việc giáo dục HS hiện nay và các kỹ năng mềm cần có của GV trong quá trình phát triển nghề nghiệp. Thực hành vận dụng các kỹ năng mềm vào giải quyết một số tình huống thực tiễn đặt ra.

Các cấp quản lý như phòng giáo dục và đào tạo, sở giáo dục và đào tạo trên cơ sở đăng kí của GV về kỹ năng cần bồi dưỡng để mở các khóa học chính thức.

- Bồi dưỡng kỹ năng mềm thông qua môi trường nhà trường

Thông qua nhà trường, GV có thể bồi dưỡng kỹ năng mềm như thông qua trường học kết nối, thông qua hợp phụ huynh, thông qua sinh hoạt chuyên môn, xây dựng chương trình, kế hoạch giảng dạy, thông qua tuyên truyền đổi mới giáo dục.

GV tự học để nâng cao các kỹ năng trong quá trình để hoàn thiện.

4. Các hình thức bồi dưỡng kỹ năng mềm cho giáo viên

4.1. Bồi dưỡng kỹ năng mềm thông qua các hoạt động hỗ trợ

Nhà trường đóng một vai trò rất quan trọng trong việc bồi dưỡng kỹ năng mềm cho GV thông qua các hoạt động hỗ trợ chính thức như tổ chức các cuộc hội thảo, hội nghị, tổ chức chuyên đề, thao giảng, các hội thi, hội diễn,...

Bên cạnh đó, kỹ năng mềm có thể được bồi dưỡng một cách gián tiếp thông qua các hoạt động hỗ trợ không chính thức như các hoạt động ngoại khóa, hoạt động trải nghiệm, du lịch, học tập kinh nghiệm,...

4.2. Bồi dưỡng kỹ năng mềm thông qua các khóa học chính thức

Bồi dưỡng kỹ năng mềm bằng cách nhúng (tích hợp) nó trong các khóa tập huấn về dạy học: Tập huấn cho GV về dạy học kỹ năng sống, về cách tổ chức các hoạt

động trải nghiệm sáng tạo, cách tổ chức các trò chơi,... Với cách này, GV vừa được bồi dưỡng về kĩ năng cứng (chuyên môn, nghiệp vụ) lại vừa được bồi dưỡng về các kĩ năng mềm.

Bồi dưỡng kĩ năng mềm thông qua các *khóa học độc lập*: Các nhà trường, các phòng giáo dục và đào tạo, sở giáo dục và đào tạo có thể phối hợp với các trung tâm đào tạo kĩ năng mềm cung cấp những khóa học độc lập mà các khóa học này sẽ tạo cho GV cơ hội để phát triển kĩ năng mềm trên một nền tảng chính thức. Các khóa học này là các khóa học độc lập và tự chọn như kĩ năng giáo tiếp, kĩ năng làm việc nhóm, kĩ năng quản lí thời gian, quản lí thông tin, kĩ năng ra quyết định... GV có thể lựa chọn để theo học trong một thời gian hợp lí.

4.3. Bồi dưỡng kĩ năng mềm thông qua môi trường nhà trường

Thời gian làm việc của GV tại trường học là rất lớn (chiếm 5/7 ngày trong tuần), vì vậy đây cũng là một cơ hội để bồi dưỡng kĩ năng mềm.

Trong bối cảnh hiện nay, đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo là cơ hội tốt nhất để GV bồi dưỡng kĩ năng mềm. Thông qua sinh hoạt tổ khối chuyên môn để xây dựng chương trình, kế hoạch dạy học, điều chỉnh tài liệu dạy học,...; thông qua mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội như giao tiếp với phụ huynh hàng ngày, thông qua trường học kết nối, họp phụ huynh, đặc biệt là thông qua việc tuyên truyền về những đổi mới của giáo dục cho phụ huynh, cho các lực lượng xã hội thì

kĩ năng mềm của GV sẽ được phát triển.

5. Kết luận

Bồi dưỡng kĩ năng mềm cho GV là việc làm cần thiết để đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục và xu thế hội nhập hiện nay. Song bồi dưỡng kĩ năng mềm là cả một quá trình không chỉ trong thời gian ngắn là có kết quả. Nó được tích lũy từ quá trình tự học, làm việc và cả khi tương tác với các mối quan hệ khác trong cuộc sống. Vì vậy, các cấp quản lí cần xây dựng chương trình, kế hoạch, tổ chức bồi dưỡng đối với GV và đưa vào chương trình chính khóa đối với sinh viên ngành Sư phạm và quan trọng hơn phải là sự tự học, tự bồi dưỡng của mỗi GV.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Đảng Cộng sản Việt Nam, (2013), *Văn kiện Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương lần thứ Tám khóa XI*, Văn phòng Trung ương Đảng, Hà Nội.
- [2]. Ban Bí thư Trung ương Đảng, (2004), *Chỉ thị 40-CT/TW về Xây dựng, nâng cao chất lượng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lí giáo dục*.
- [3]. Bộ Giáo dục và Đào tạo - Dự án Phát triển Giáo viên trung học phổ thông và trung học chuyên nghiệp, (2013), *Một số vấn đề về lãnh đạo và quản lí giáo dục trong thời kì đổi mới*.
- [4]. R.Heller, (2006), *Quản lí sự thay đổi*, NXB Tổng hợp TP. Hồ Chí Minh.
- [5]. *Soft skills at the Malaysian institutes of higher learning*, Roselina Shakir; Asia Pacific Educ. Rev, (2009).

RE-TRAINING SOFT SKILLS FOR PRESCHOOL AND SCHOOL TEACHERS TO MEET REQUIREMENTS OF RADICAL AND COMPREHENSIVE RENOVATION IN EDUCATION AND TRAINING

Nguyen Quoc Anh - Email: quocanhka@gmail.com

Cao Ngoc Chau - Email: caongocchau.gddt.hatinh@gmail.com

Phan Duy Nghia - Email: nghiahiep102@gmail.com

Ha Tinh provincial Department of Education and Training

Abstract: *Soft skill education for students is currently a necessary demand to renew education and social development. To do this, first of all it is necessary to train and retrain basic soft skills for preschool and school teachers to meet requirements of life skills education for students. The article focuses on soft skills training for pre-school and general teachers to meet requirements of educational reform and current integration trend.*

Keywords: *Retraining; soft skills; teachers; pre-school education, general education.*